

پار دیگر حذف صفر

وزیر امور اقتصادی و دارایی معتقد است که ابتدا باید حداکثر ثبات و آرامش را در قیمت‌ها ایجاد کرد و سپس سه صفر از پول ملی را حذف کرد تا بتوان به نتایج ماندگار دست یافت.

چراغ اول

سید شمس‌الدین حسینی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، اولین مقامی بود که چراغ را روشن کرد و زنگ را به صدا در آورد. او در یک گفتگوی مطبوعاتی درباره بسته سیاستی - نظارتی بانک مرکزی برای سال جدید گفت: در

سال جاری، از آغاز پروژه حذف چهار صفر از پول ملی سخن گفت و از اجرای آن در ماه‌های آینده خبر داد.

به گفته دکتر محمود بهمنی، بررسی‌های بانک مرکزی حاکی از نتایج مثبت حذف چهار صفر از پول ملی است و در نتیجه، پیشنهاد اجرای این طرح طی شش ماه آینده به هیأت دولت ارایه خواهد شد. وی افزود: در صورت تصویب این طرح در هیأت دولت و تأیید شورای پول و اعتبار، بانک مرکزی برای جمع‌آوری اسکناس‌های موجود و انتشار اسکناس‌های جدید وارد عمل خواهد شد. او علت اجماع بانک مرکزی بر ضرورت اجرای طرح حذف چهار صفر از پول ملی را وجود موانعی برای انتشار اسکناس‌های درشت‌تر عنوان کرد.

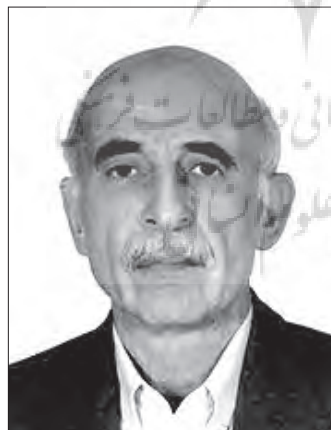
گفتنی است که رییس کل بانک مرکزی در همین گفتگو اعلام کرد که حذف صفرها بر نرخ تورم اثری ندارد و به هیچ وجه موجب افزایش تورم نخواهد شد.

صورت فراهم شدن تمهیدات مورد نیاز، امسال سه صفر از پول ملی حذف می‌شود.

وی افزود: در این بسته، اقداماتی در جهت ثبات، کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری در حوزه بانکی و پولی کشور پیش‌بینی شده و بر همین اساس، در سال جاری می‌توان بیشتر بر روی سیاست حذف سه صفر تمرکز کرد.

البته او این نکته اصولی ناگفته نگذاشت که ابتدا باید حداکثر ثبات و آرامش را در قیمت‌ها ایجاد کرد و سپس سه صفر را از پول ملی حذف کرد تا بتوان به نتایجی ماندگار دست یافت.

صفرها باید مریخ شوند

دکتر مهدی تقوی، عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی، در یادداشتی در روزنامه شرق مورخ ۹۰/۱/۱۸ در این مورد چنین نوشت: این روزها صحبت از حذف صفرهای اسکناس

زیاد شنیده می‌شود. در کوچه و خیابان و در بازار و هر جا که حضور می‌یابی، همه در رابطه با حذف صفرها حرف می‌زنند. برای همین، بعضی وقت‌ها احساس می‌کنی که قرار است اتفاقی خاص و غیرمنتظره رخ دهد.

من فکر می‌کنم که باید نگاه را به ماجرای حذف صفرها تغییر داد. این کار نه برای نخستین بار می‌خواهد تجربه شود و نه زبانی برای اقتصاد کشور محسوب می‌شود. بعد از جنگ

آغاز پروژه

چند روز بعد از اظهار نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی درباره تصمیم دولت برای حذف سه صفر از واحد پول ملی، نوبت به رییس کل بانک مرکزی رسید. این مقام نیز در اولین نشست خبری‌اش با خبرنگاران در

جهانی دوم، آلمان‌ها با درایت تمام این کار را انجام دادند. در آن روزگار به خاطر تورم شدید، پول آلمانی بی‌ارزش شده بود. آلمانی‌ها می‌گفتند ما قبل از جنگ یک مارک می‌دادیم و یک گونی سیب‌زمینی می‌گرفتیم، اما حالا باید یک گونی مارک بدهیم و یک کیلو سیب‌زمینی بگیریم! برای همین، صفرهای مارک اخراج شد، چون به طور طبیعی وقتی ارزش پول کاهش می‌یابد، اسکناس‌ها بی‌ارزش می‌شوند و باید برای جبران این روند اقدام مؤثری انجام داد. البته آمریکایی‌ها هم این کار را انجام دادند. در آمریکای لاتین که نزدیک پنج بار صفرهای پول دستکاری شد یا حتی واحد پول نیز تغییر کرد، مثلاً ریال داشتند و آن را به ریاله تغییر دادند. در کنار گوش ما ترکیه هم صفرهای پول خود را مرخص کرد. زمانی در ترکیه یک استکان قهوه می‌خوردی و ۱/۵ میلیون لیر پرداخت می‌کردی. ترک‌ها شش صفر پول خود را برداشتند و تا حد بسیار زیادی قیمت‌ها تعدیل شد. در پول ترکیه اتفاق مثبت دیگری هم افتاد و آن هم رواج سکه بود. سکه از فرسوده شدن پول جلوگیری می‌کند. بانک مرکزی در ایران نیز اقدام خوبی که انجام داد، تبدیل برخی از پول‌ها به سکه بود. این کار حجم مبادله را کاهش می‌دهد و از افزایش هزینه تولید پول جلوگیری می‌کند. امروز وقتی به پول‌های کاغذی خود نگاه می‌کنیم، خنده‌دار است؛ هر گوشه آن را با چسب وصله کرده‌اند! برای همین، رواج سکه پیش درآمد خوبی برای حذف صفرها نیز محسوب می‌شود.

در کل نباید از حذف صفرها واهمه داشت. این اقدام مثبتی است، هم برای تقویت ارزش پول و هم برای بهینه‌سازی شکل پول‌های کشور که بدون تعارف به یک لکه ناخوشایند تبدیل شده است. به نظر من، بیهوده است که اقشار مختلف مردم از ماجرای حذف صفرها احساس نگرانی می‌کنند. ما باید این تجربه را کسب کنیم و در برنامه‌های اقتصادی خود قرار دهیم.

مهیار تورم با حذف سه صفر توهم است

رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و نماینده رسمی پارلمان بخش خصوصی در شورای پول و اعتبار هم در واکنش به اظهار نظر وزیر اقتصاد در خصوص حذف سه صفر از واحد پول ملی

کشور هشدار داد: اگر این توهم را داشته باشیم که این اقدام برای مقابله با تورم است، آن وقت خطرناک خواهد بود. به گزارش ایسنا، دکتر محمد نهاوندیان گفت: در مسایل اقتصادی باید یک تمیزی بین عوامل واقعی در اقتصاد با

باید در کنار طرح مسایلی چون چاپ اسکناس‌های درشت‌تر یا برداشتن چند صفر از جلوی ارقام اسکناس، به فکر چاره اساسی در مهار تورم بود.

مسایل شکلی وجود داشته باشد، چرا که تعداد صفرها در اقتصاد مسأله واقعی و اصلی نیست و اگر کسی گمان کند که با حذف صفرها مبارزه با تورم کرده‌ایم، طبعاً دلیل قوی نخواهد داشت.

او افزود: اگر حرکت ضد تورمی را دنبال کنیم و به یک مرحله ثبات در نظام اقتصادی برسیم، آن وقت حذف صفرها یک اقدام صرفه‌جویانه خواهد بود.

رییس پارلمان بخش خصوصی در ادامه اظهار کرد: کشور ما در دهه گذشته، کسر بودجه آشکار و پنهان دولت و سیاست‌های نامناسب ارزی را تجربه کرده که از تورم تأثیر پذیرفته است و باید به این مسایل توجه جدی کنیم.

هزار تومان = یک ریال

دکتر محمود جامساز، اقتصاددان هم در یادداشتی در روزنامه روزگار مورخ ۹۰/۱/۱۸ به این موضوع توجه کرد و نوشت: بی‌تردید اتخاذ هر سیاستی در زمینه‌های مختلف، اهداف خاصی را تعقیب

اگر حرکت ضدتورمی را دنبال کنیم و به یک مرحله ثبات در نظام اقتصادی برسیم، آن وقت حذف صفرها یک اقدام صرفه جویانه خواهد بود.

تعبیر نخواهد کرد، به این مفهوم که تغییرات شکلی پول قادر به تعدیل نرخ تورم نخواهد بود، زیرا به طور مثال، گوشت کیلویی ۱۰ هزار تومانی در سبد مصرفی حقوق بگیر ۵۰۰ هزار تومانی همان وزن را داراست که گوشت کیلویی یک تومانی در سبد مصرفی حقوق بگیر ۵۰ تومانی.

حذف صفر از پول ملی، اقدامی غیر ضروری

دکتر جمشید پژیوان، استاد دانشگاه و رییس شورای عالی رقابت هم حذف صفر از پول ملی را اقدامی غیر ضروری می‌داند و در نقد و نظر روزنامه همشهری مورخ ۹۰/۱/۱۷ چنین می‌نویسد: حذف

سه صفر از پول ملی، موضوعی است که در هر زمان امکان پذیر است و در کشورمان نیز گرچه امکان انجام چنین اقدامی وجود دارد، اما در شرایط کنونی، ضرورتی برای انجام این کار احساس نمی‌شود، چرا که حذف سه صفر از پول ملی، نقش چندانی در ارزش اسکناس‌هایی که تا پیش از این منتشر می‌شده‌اند، ندارد. با وجود این، حذف سه صفر از پول ملی، دارای مزایا و معایبی

می‌کند. به راستی هدف از حذف چهار صفر از جلوی ارقام اسکناس‌ها چیست؟ گفته می‌شود این اقدام در کاهش تورم مؤثر است، ضمن اینکه مبادلات را ساده‌تر ساخته، از حجم اسکناس می‌کاهد. مسلماً هر اقدامی در برگیرنده محاسن و معایبی است. این موضوع هم قطعاً باید در معرض بررسی و کارشناسی‌های علمی و تخصصی قرار گیرد و محاسن و مضار آن سبک و سنگین شود و چنانچه منافع آن بر زیان آن فزونی یابد، عملی شود.

اما به طور کلی، باید پذیرفت که پول از ویژگی‌هایی نظیر معیار ارزش، وسیله مبادله و ذخیره ارزش برخوردار است که کم یا زیاد کردن صفرهای ارقام اسکناس یا چاپ اسکناس‌های درشت در ماهیت آن بی‌تأثیر است، اما آنچه پول را ارزشمند می‌سازد، قدرت خرید آن است که تحت تأثیر عملکرد اقتصاد کلان و فعل و انفعالات متغیرهای اقتصادی و سیاست‌های پولی و مالی دولت در ارتباط با سطح عمومی قیمت‌ها مستعد تغییر است...

یکی از اصول مسلم علم اقتصاد به مامی آموزد که اگر افزایش قدرت خرید پول مورد هدف است، ناگزیر باید سیاست‌های کاهش تورمی، یعنی کاهش سطح عمومی قیمت‌ها اتخاذ شود تا پول از قدرت خرید مطلوب برخوردار شود. پس شایسته است در کنار طرح مسایلی چون چاپ اسکناس‌های درشت یا برداشتن چند صفر از جلوی ارقام اسکناس‌ها، به فکر چاره اساسی در مهار تورم بود. در برابر فرض حذف چهار صفر از جلوی ارقام اسکناس‌ها، لاجرم باید چهار صفر نیز از جلوی قیمت کالاها و خدمات و حقوق و دستمزدها برداشته شود و لذا قدرت خرید فعلی پول که به سبب تورم مزمن پولی به شدت کاهش یافته،

است که با مقایسه آن می‌توان گفت: اکنون ضرورتی برای انجام این کار در اقتصاد کشورمان احساس نمی‌شود. شاید در گذشته این احتمال وجود داشت که با حذف صفرها از پول ملی، انجام عملیات حسابرسی تسهیل شود، اما امروزه با توجه به تغییر شیوه مبادلات بانکی و ماشین‌های پیشرفته حسابرسی، این مزیت نیز کمرنگ شده است.

در مقابل، باید دورانی سپری شود تا اسکناس‌های جدید جایگزین اسکناس‌های قبلی شده و در این دوره زمانی ممکن است برخی افراد که اسکناس‌هایی را داشته و با گذشت زمان تعویض فراموش کرده‌اند تا این اسکناس‌ها را جایگزین کنند، با سردرگمی مواجه شوند. گرچه این مشکلات نیز مقطعی خواهد بود، اما اصل موضوع در حذف سه صفر از پول ملی، توجیه انجام چنین کاری است. باید دید که اصلاً توجیهی برای انجام چنین کاری وجود دارد؟ و چنین طرح‌هایی با چه هدفی دنبال می‌شود؟

پیش شرط‌های حذف صفر از پول ملی

دکتر محمدحسین مهدوی عادل، اقتصاددان هم از زاویه دیگری به موضوع نگریسته و در ستون نقد و نظر روزنامه همشهری مورخ ۹۰/۱/۱۵ چنین آورده است: حذف صفرها از پول ملی، به شرطی می‌تواند

مؤثر باشد که همزمان با آن، سیاست‌های ضد تورمی نیز اتخاذ شود، گرچه از بعد روانشناسی آثار مثبتی را می‌تواند به دنبال داشته باشد. افرادی که تا پیش از این میلیارد بوده‌اند، میلیونر می‌شوند. بنابراین، نوسالزی را ایجاد می‌کند که مردم را به یاد خاطرات گذشته خود از پرداخت پول کمتر برای خرید کالا می‌اندازد، اما برای اینکه چنین اقدامی آثار مثبت اقتصادی را با خود به همراه داشته باشد، باید حتماً در کنار این اقدام، سیاست‌های جانبی مؤثری مانند سیاست‌های ضد تورمی و کنترل نقدینگی نیز وجود داشته باشد تا حذف چند صفر از پول ملی بتواند در راستای اهداف سیاست‌های پولی کشور مورد استفاده قرار گیرد.

صفرها می‌مانند یا می‌روند؟

و آخرین بخش این گزارش را همکارمان ژیلایلیزاده تهیه کرده است. وی در یک یادداشت نوشته است: اگر حافظه‌تان یاری کند، سال‌ها پیش هم صحبت از صفر شده بود، البته نه هر صفری، صفر مدرسه و درس و مشق به کنار، هر چند آنها هم تأثیرگذارند، اما بحث ما از صفرهای بسیار تأثیرگذارتر است، و آنقدر مهم هستند که بر روی زندگی هر یک از ما اثر

رییس کل بانک مرکزی، حذف صفر از پول ملی را بر نرخ تورم بی‌اثر می‌داند.

می‌گذارند. وی در ادامه به نظر یکی از اعضای هیأت ریسه اتاق ایران اشاره می‌کند که می‌گوید: هر ساله بانک مرکزی هزینه‌های بسیاری را برای چاپ اسکناس صرف می‌کند که با حذف صفر باید در این مورد بازنگری نمود.

وی سپس به ارایه نظریات مردم بدین شرح پرداخته است:

- آقای جوانی ۲۶ ساله بسیار صریح می‌گوید: حذف سه و یا چهار صفر به مردم آسیب می‌رساند و ارزش پول کاهش می‌یابد. همچنین قدرت خرید هم کم می‌شود.

- خانمی ۴۸ ساله معتقد است: نه تنها ارزش پول کم می‌شود، بلکه تورم هم بالا می‌رود.

- آقای ۴۵ ساله‌ای معتقد است: بستگی به سیاست‌های اقتصادی کشور دارد، اگر مثل سیاست‌های کشور ترکیه باشد، ارزش پول نه تنها کاهش نمی‌یابد، بلکه بالا هم می‌رود. فکر می‌کنم مسوولان هم باید به دنبال همین راه چاره باشند، اما معتقدم که اثر روانی منفی در میان مردم دارد و مردم در این زمینه گنگ هستند.

- آقای ۴۱ ساله دیگری معتقد است که اگر مثل برزیل و ترکیه عمل شود، شاید برای اقتصاد ما بهتر باشد، اما چون مردم از نظر روانی با این مسأله کنار نیامده‌اند، کار مشکلی است و تأثیرات روانی آن زیاد است.